

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Παγκόσμια και Τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά

Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον

Χάιδω Νάτση

Φιλοσοφία – Σκοπιμότητα προγράμματος

Το πρόγραμμα «Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον» αναπτύχθηκε για μαθητές/τριες της Γ΄ Γυμνασίου, παίρνοντας υπόψη βασικά χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών αυτής της ηλικίας. Πρόκειται για μία περίοδο κατά την οποία οι έφηβοι μαθητές αναζητούν τη θέση τους στον κόσμο και τη δική τους ταυτότητα, ενώ συχνά αμφισβητούν τα έθιμα, τις παραδόσεις, τις συνήθειες, τις πεποιθήσεις και τις στάσεις, οι οποίες μεταλαμπαδεύτηκαν σε αυτούς κατά την παιδική ηλικία.

Παράλληλα είναι εξοικειωμένοι με κείμενα σε οθόνη, πολυτροπικά και πολυμεσικά, και έχουν αναπτύξει και αντίστοιχο ψηφιακό γραμματισμό.

Επίσης, πρόκειται για μια περίοδο κατά την οποία διαμορφώνονται οι αξίες τις οποίες επιλέγει να ενστερνιστεί, καθώς και αποφάσεις για το μέλλον του.

Για τους παραπάνω λόγους, επιλέγεται η προσέγγιση της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από μαθησιακά περιβάλλοντα που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών. Για παράδειγμα, προτείνεται η αξιοποίηση του διαδικτύου ως ένα ανοικτό, πολυδιάστατο και αυθεντικό περιβάλλον μάθησης, το οποίο οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν για τη στοχευμένη άντληση και επεξεργασία πληροφοριών, καθώς και για τη συμπαραγωγή ενός πολυτροπικού κειμένου και παρουσίασή του με τη βοήθεια λογισμικού παρουσιάσεων και άλλων εφαρμογών που θα επιλέξουν οι ίδιοι.

Παράλληλα τα εργαστήρια στοχεύουν να αναπτύξουν οι μαθητές δεξιότητες χρήσιμες για το μέλλον τους, όπως ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες επιχειρηματικότητας οι οποίες θα τους βοηθήσουν και στον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Ο/η υπεύθυνος εκπαιδευτικός πρέπει να κατέχει δεξιότητες που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο στο επίπεδο B1 (Integrator) σύμφωνα με την ταξινόμηση των επιπέδων ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευτικών (Redecker and Punie, 2017)¹.

Παράλληλα να είναι εξοικειωμένος/η με τη δημιουργία, χρήση και παιδαγωγική αξιοποίηση εργαλείων και εφαρμογών web 2.0, όπως Google Sites, Google Forms, Padlet και mentimeter, answer garden, WordArt, Canva, thinglink και τη δημιουργία ψηφιακών ερωτηματολογίων, κουίζ και δημοσκοπήσεων.

Για την υλοποίηση του εργαστηρίου κρίνεται απαραίτητη η αξιοποίηση του σχολικού εργαστηρίου, καθώς και η προηγούμενη εξοικείωση των μαθητών και του/της εκπαιδευτικού με τον ομαδοσυνεργατικό τρόπο εργασίας.

¹ European Framework for the Digital Competence of Educators-DigCompEdu (<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>)

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Παγκόσμια και Τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τάξη: Γ΄ Γυμνασίου		
Τίτλος	Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον		
Δεξιότητες στόχευσης των εργαστηρίων			
<p>Τα εργαστήρια (Ε) στοχεύουν στην ανάπτυξη των παρακάτω δεξιοτήτων:</p> <p>Α) Δεξιότητες 21ου αιώνα (4cs)</p> <p>A1. Δεξιότητες μάθησης 21ου αιώνα (4cs), όπως είναι η Κριτική σκέψη, η Επικοινωνία, η Συνεργασία και η Δημιουργικότητα.</p> <p>A2. Ψηφιακή μάθηση 21ου αιώνα (4cs σε ψηφιακό περιβάλλον) Ψηφιακή επικοινωνία, Ψηφιακή συνεργασία, Ψηφιακή δημιουργικότητα, Ψηφιακή κριτική σκέψη, Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας)</p> <p>A3. Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας.</p> <p>Β) Δεξιότητες ζωής</p> <p>B4. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας (Πρωτοβουλία, Οργανωτική ικανότητα, Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα, Αποτελεσματικότητα</p> <p>Γ) Δεξιότητες της τεχνολογίας, της μηχανικής και της επιστήμης</p> <p>Γ1. Δεξιότητες της τεχνολογίας (Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων, Δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα)</p> <p>Γ2. Δεξιότητες διαχείρισης των Μέσων (Πληροφορικός γραμματισμός, Ψηφιακός γραμματισμός, Τεχνολογικός γραμματισμός, Γραμματισμός στα μέσα, Ασφάλεια στο διαδίκτυο</p> <p>Δ) Δεξιότητες του νου</p> <p>Δ2. Πλάγια σκέψη (Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη), Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές</p> <p>Δ3. Ρουτίνες σκέψης και αναστοχασμός</p> <p>Δ4. Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές</p>			

Εργαστήριο 1

Τίτλος: Ανακαλύπτοντας την πολυμορφία της πολιτιστικής κληρονομιάς

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές μορφές της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Να αναζητούν απαντήσεις στα ερωτήματα που έχουν τεθεί
- Να συνεργάζονται και να μοιράζονται ιδέες, σκέψεις
- Να ταξινομούν τα επιτεύγματα πολιτισμού σε διαφορετικές κατηγορίες

Δραστηριότητα 1. Η πολιτιστική μας κληρονομιά: τι γνωρίζουμε;

Εργασία στην ολομέλεια

Το εργαστήριο ξεκινά με έναν καταιγισμό ιδεών της ολομέλειας με ερέθισμα την έννοια «Πολιτιστική κληρονομιά». Οι μαθητές καλούνται να ολοκληρώσουν την πρόταση «Για μένα πολιτιστική κληρονομιά είναι ...». Οι απαντήσεις των μαθητών/τριών καταγράφονται και αποτυπώνονται σε ένα συννεφόλεξο, αξιοποιώντας το εργαλείο WordArt (<https://wordart.com/>). Εναλλακτικά, στην περίπτωση που υπάρχει η δυνατότητα χρήσης η/υ, αξιοποιείται η συνεργατική εφαρμογή AnswerGarden (<https://answergarden.ch/>) ή ένα λογισμικό ανταπόκρισης κοινού, όπως το mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>). Η δημιουργία του συννεφόλεξου έχει στόχο να αποτυπώσει την ταυτότητα των μαθητών μέσα από τη διερεύνηση των αρχικών αναπαραστάσεων τους, το μοίρασμα των ιδεών και των εμπειριών τους αναφορικά με το θέμα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Δραστηριότητα 2. Βλέπω-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι

Εργασία σε μικρές ομάδες και ολομέλεια

Η δραστηριότητα αυτή ολοκληρώνεται σε τρία βήματα. Αρχικά, οι μαθητές/τριες εργάζονται σε ομάδες με το Φύλλο εργασίας 1 ή με την [παρουσίαση](#) του e-me content. Αξιοποιείται η ρουτίνα σκέψης «Βλέπω-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι» («See-Think-Wonder»), προκειμένου οι μαθητές/τριες να διαμορφώσουν τις αρχικές τους υποθέσεις για τις διαφορετικές μορφές πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από την παρατήρηση και ανάλυση εικόνων. Στο Φύλλο εργασίας δίνεται μία σειρά ερωτήσεων για την ενεργοποίηση αυτής της ρουτίνας. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ενισχύσει αυτή τη διαδικασία με την προβολή ενός σχετικού βίντεο. Στο δεύτερο βήμα, γίνεται παρουσίαση και συζήτηση των υποθέσεων στην ολομέλεια. Παράλληλα, γίνεται σύνδεση με τις προσωπικές εμπειρίες και ιδέες των μαθητών/τριών, όπως αυτές αποτυπώθηκαν στο συννεφόλεξο. Τέλος, οι μαθητές/τριες καλούνται να ταξινομήσουν τα διάφορα πολιτισμικά επιτεύγματα που απεικονίζονται στις εικόνες αλλά και στο συννεφόλεξο σε τέσσερις κατηγορίες: Υλική, άυλη, φυσική και ψηφιακή κληρονομιά και αιτιολογούν τις προτάσεις τους.

Επαληθεύουν τις υποθέσεις τους μέσα από τη βιβλιογραφία ή και ιστοσελίδες με σχετικό περιεχόμενο, όπως είναι η ιστοσελίδα για το Ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς

(https://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_el.html).

Εργαστήριο 2

Τίτλος: Κατανοώντας την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζουν τα μνημεία που έχουν εγγραφεί στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς.
- Να εξηγούν γιατί ένα μνημείο αποτελεί «Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά».
- Να αναζητούν, να αναλύουν και να αξιολογούν πληροφορίες για ένα μνημείο.
- Να δημιουργούν συνεργατικά ένα πολυτροπικό κείμενο, για να παρουσιάσουν ένα μνημείο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Να διαμοιράζονται τις δημιουργίες τους σε συνεργατικό εικονικό πίνακα.
- Να αξιολογούν τις δημιουργίες των συμμαθητών τους και να δέχονται την αξιολόγηση από τους συμμαθητές τους.

Δραστηριότητα 1. Ταξιδεύοντας στην παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Εργασία σε ομάδες και ολομέλεια.

Οι μαθητές ενημερώνονται από τον/την εκπαιδευτικό για τη Σύμβαση για την Παγκόσμια Κληρονομιά και επισκέπτονται την ιστοσελίδα της UNESCO (<http://whc.unesco.org/el/globalstrategy/>), προκειμένου να ανακαλύψουν τα μνημεία που έχουν εγγραφεί στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (<https://whc.unesco.org/fr/list/>).

Εργάζονται σε ομάδες και επιλέγουν ένα μνημείο, ελληνικό ή ξένο για να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια με ένα κείμενο. Στόχος είναι να ενημερώσουν τους συμμαθητές/τριες τους σχετικά με το μνημείο και παράλληλα να προκαλέσουν το ενδιαφέρον τους να το επισκεφθούν εικονικά ή σε πραγματικό χρόνο. Για το σκοπό αυτό, οι μαθητές/τριες καλούνται να δημιουργήσουν ελκυστικά πολυτροπικά κείμενα, αξιοποιώντας ψηφιακές εφαρμογές και εργαλεία, όπως είναι οι διαδραστικές παρουσιάσεις, εικόνες αφίσες, βίντεο, κ.ά. Παράλληλα ενημερώνονται για τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα μνημείο, αξιοθέατο, τοπίο, κτίριο και κάθε άλλο δείγμα της ανθρώπινης δημιουργίας, προκειμένου να συμπεριληφθεί στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO (<https://whc.unesco.org/en/criteria/>). Από τα κριτήρια αυτά αντλούν και τα

επιχειρήματά τους για να τονίσουν τη σημασία του μνημείου που επέλεξαν να παρουσιάσουν.

Οι μαθητές σε ομάδες προετοιμάζουν το υλικό για την παρουσίαση του μνημείου που επέλεξαν. Στο τέλος, η κάθε ομάδα αναρτά το τελικό της προϊόν στον εικονικό πίνακα radlet που έχει δημιουργηθεί γι αυτόν τον σκοπό και καλεί τις υπόλοιπες ομάδες να το σχολιάσουν ή και να το αξιολογήσουν.

Εργαστήριο 3

Τίτλος: Προωθώντας την τοπική πολιτιστική κληρονομιά

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να επιλέγουν ένα μνημείο με βάση τα κριτήρια της UNESCO
- Να οργανώνουν το λόγο τους με επιχειρήματα
- Να εξοικειωθούν με το δημοκρατικό τρόπο λήψης απόφασης
- Να προσεγγίζουν τη γνώση συνεργατικά και να αναπτύσσουν κοινωνική συνείδηση μέσω της διαπραγμάτευσης των απόψεων

Δραστηριότητα 1. Αντιλογίες: Συζητώντας για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές/τριες σε ένα παιχνίδι ρόλων. Τους/τις προτείνει να εργαστούν σε ομάδες και να αναζητήσουν ένα μνημείο ή αξιοθέατο της περιοχής τους που δεν είναι στον κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Στη συνέχεια να το παρουσιάσουν σε μία Επιτροπή αξιολόγησης με σκοπό την ανάδειξη της κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής του αξίας και της συμπερίληψής του στον Κατάλογο.

Η Επιτροπή, η οποία εκλέγεται από τους μαθητές/τριες και αποτελείται από έναν πρόεδρο, δύο αντιπροέδρους και έναν εισηγητή, θα αποφασίσει ποια υποψήφια αξιοθέατα της περιοχής τους θα συμπεριληφθούν στον κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

Οι μαθητές/τριες χωρισμένοι σε ομάδες επιλέγουν το μνημείο ή αξιοθέατο και το ανακοινώνουν στην Επιτροπή. Στη συνέχεια, οι ομάδες και η Επιτροπή αναζητούν πληροφορίες και ετοιμάζουν τα επιχειρήματά τους, τα οποία στηρίζονται στα κριτήρια που έχουν θεσπιστεί από την Επιτροπή της UNESCO και τα έχουν ήδη γνωρίσει στο προηγούμενο εργαστήριο.

Ενδεικτικοί άξονες επιχειρηματολογίας:

- Γιατί είναι σημαντική η προστασία του;
  - Αποτελεί ένα εξαιρετικό δείγμα της ανθρώπινης δημιουργίας;
  - Αποτελεί εξαιρετική μαρτυρία κάποιας πολιτισμικής παράδοσης;
- Περιέχει περιοχές εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς και αισθητικής;
- Είναι διατηρημένο σε καλή κατάσταση το αξιοθέατο;

- Υπάρχουν σχέδια για τη συντήρησή του;
- Ποιες δραστηριότητες μπορούν να διοργανώσουν για να αφυπνίσουν την τοπική κοινωνία σχετικά με τη σημασία του;

Μετά τις αντιλογίες των ομάδων, ακολουθεί εισήγηση της επιτροπής και ψηφοφορία των μαθητών για την τελική απόφαση.

Εργαστήριο 4

Τίτλος: Αναλαμβάνω δράση

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την προώθηση μίας υπόθεσης, όπως είναι η προστασία ενός μνημείου ή αξιοθέατου της περιοχής τους
- Να οργανώνουν δράσεις για την προώθηση της υπόθεσης
- Να δημιουργούν το κατάλληλο επικοινωνιακό υλικό για την προώθηση της υπόθεσης ή τη διοργάνωση της δράσης, όπως αφίσσα, πρόσκληση ενημερωτικό βίντεο, δελτίο τύπου για τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, ανάρτηση ανακοινώσεων στα κοινωνικά δίκτυα
- Να δημιουργούν ομάδα σε κοινωνικό δίκτυο, φίλων για την προστασία ενός αξιοθέατου ή μνημείου, κ.ά

Δραστηριότητα

Οι μαθητές συζητούν στην ολομέλεια της τάξης το θέμα της διοργάνωσης εκδήλωσης με σκοπό να ενημερώσουν τη σχολική κοινότητα και την ευρύτερη τοπική κοινωνία για τη σημασία των μνημείων της κάθε περιοχής, καθώς και για τα προβλήματά τους και παράλληλα να προωθήσουν την υπόθεση της προστασίας και ένταξή τους στη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή.

Επιλέγουν το μνημείο με το οποίο θα ασχοληθούν μέσα από μία διαδικασία συλλογικής λήψης απόφασης. Χωρίζονται σε ομάδες ανάλογα με τις δεξιότητες τους και η κάθε ομάδα αναλαμβάνει έναν τομέα:

1. Προετοιμασία επικοινωνιακού υλικού (με επιμέρους ομάδες για τη δημιουργία αφίσσας & πρόσκλησης, βίντεο, κ.ά.)
2. Ενημέρωση κοινωνικών δικτύων και μέσων ενημέρωσης
3. Προετοιμασία υλικού για την παρουσίαση στην εκδήλωση
4. Οργάνωση της εκδήλωσης

Εργαστήριο 5

Τίτλος: Πολιτιστική κληρονομιά και επιχειρηματικότητα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την ένταξη ενός μνημείου στη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή, προβλέποντας ταυτόχρονα τρόπους προστασίας αυτού του μνημείου.

Δραστηριότητα

Οι μαθητές/τριες καλούνται να επισκεφθούν ένα μουσείο της περιοχής τους και να αφιερώσουν μετά την ξενάγηση χρόνο, για να ρίξουν μια ματιά στο κατάστημα δώρων του Μουσείου. Να σημειώσουν τι αντικείμενα υπάρχουν στο κατάστημα δώρων και να συζητήσουν, γιατί οι άνθρωποι συχνά θέλουν να αγοράσουν κάποιο αναμνηστικό από το μέρος που επισκέφτηκαν.

Επιστρέφοντας στην τάξη, ο εκπαιδευτικός συζητά με τους/τις μαθητές/τριες τι άλλα αντικείμενα θα μπορούσε να πουλάει το κατάστημα και πώς τα αντικείμενα αυτά προωθούν την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας ή της περιοχής τους.

Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες καλούνται να σχεδιάσουν αντικείμενα που θα προωθούν την πολιτιστική αξία του μνημείου που ανέλαβαν να παρουσιάσουν και τα οποία θα εκτεθούν στην εκδήλωση.

Οι μαθητές/τριες δουλεύουν σε ομάδες και αναζητούν περισσότερες πληροφορίες για το μνημείο, προκειμένου να δημιουργήσουν αξιόλογα αντικείμενα.

Για την κατασκευή των αντικειμένων μπορεί να (επανα)χρησιμοποιηθούν διάφορα υλικά.

Εργαστήριο 6

Τίτλος: Μπροστά στο Μέλλον

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζουν τις δεξιότητές τους, αυτές που έχουν ήδη αναπτύξει, καθώς και αυτές που χρειάζεται να βελτιώσουν
- Να εξηγούν στους συμμαθητές τους ποιες γνώσεις και δεξιότητες είναι απαραίτητες για να ανταποκριθούν σε συγκεκριμένους ρόλους για τη διοργάνωση μιας εκδήλωσης
- Να αναγνωρίζουν τις δεξιότητες επιχειρηματικότητας

Δραστηριότητα

Οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο μέσα από το οποίο καλούνται να αναστοχαστούν σχετικά με τα εργαστήρια στα οποία πήραν μέρος και να ανακαλύψουν τις δεξιότητες που ήταν απαραίτητες για να είναι αποτελεσματικοί στους ρόλους που ανέλαβαν.

Παράλληλα συνειδητοποιούν τις δεξιότητες που θα χρειαστεί να αναπτύξουν περισσότερο.

Εργαστήριο 7

Τίτλος: Αξιολόγηση

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου αναμένεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να αξιολογούν το έργο τους και το έργο των συμμαθητών/τριων τους
- Να δέχονται την αξιολόγηση των συμμαθητών/τριων τους

Δραστηριότητες

Προτείνεται να διανεμηθούν ψηφιακά Φύλλα αυτοαξιολόγησης για το μαθητή, καθώς και ετεροαξιολόγησης.

Επίσης προβλέπεται η αξιοποίηση του portfolio.

Επισυνάπτονται Ενδεικτικά Φύλλα Εργασίας.

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Παρουσίαση μαθήματος/Course presentation της e-me content (https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=986620)

Εργαστήριο 1

Ιστοσελίδα: Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (https://europa.eu/cultural-heritage/node/2_el.html)

Βίντεο: <https://europa.eu/cultural-heritage/sites/eych/files/eac114-clip-noanim-el-hd-web-360p.mp4>

Εργαστήριο 2

Ιστοσελίδα της UNESCO

World Heritage List/Liste du patrimoine mondial <https://whc.unesco.org/fr/list/>

Ψηφιακή διαδικτυακή πλατφόρμα της UNESCO

<https://visitworldheritage.com/en/eu>

Ιστότοπος World Heritage Journeys: www.visiteuworldheritage.com

Η πλατφόρμα σχεδιάστηκε και διαμορφώθηκε σε συνεργασία με το National Geographic και περιλαμβάνει 34 επιλεγμένους χώρους και μνημεία της παγκόσμιας κληρονομιάς σε 19 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

(<https://www.culture.gov.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=2359>)

Διαδικτυακή διαδρομή παγκόσμιας κληρονομιάς

Βίντεο για δύο αρχαιολογικούς χώρους από τον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, την Επίδαυρο (<https://visitworldheritage.com/Epidaurus>) και την Ολυμπία (<https://visitworldheritage.com/Olympia>).

Συνεργατικά Εργαλεία

WordArt (<https://wordart.com/>).

Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>)

Padlet <https://el.padlet.com/>

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Προτείνεται η συνεργασία με Μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής.

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

A. Αξιολόγηση Εργαστηρίου

Η αξιολόγηση του εργαστηρίου θα πραγματοποιηθεί με ψηφιακό ερωτηματολόγιο για τον εκπαιδευτικό και τους/τις μαθητές/τριες.

B. Εκδηλώσεις διάχυσης

Συμμετοχή σε συμβολικές δράσεις, όπως:

Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Days)

(25-27 Σεπτεμβρίου 2020). <https://www.europeanheritagedays.com/>

Διοργάνωση εκδήλωσης σε συνεργασία με φορείς της περιοχής.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα Εργασίας

Εργαστήριο 1. Φύλλο εργασίας 1. Ανακαλύπτοντας την πολυμορφία της πολιτιστικής κληρονομιάς!

ΕΡΓΑΣΙΑ: ΟΜΑΔΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: _____
ΑΤΟΜΙΚΗ

Επώνυμο : _____ Όνομα : _____

Τάξη/Τμήμα : _____ Ημερομηνία : _____

Βήμα 1ο. Παρατηρήστε προσεκτικά τις εικόνες του πίνακα και προσπαθήστε να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Συμπληρωματικά μπορείτε να δείτε και το σχετικό βίντεο στην ιστοσελίδα:

<https://europa.eu/cultural-heritage/sites/eych/files/eac114-clip-noanim-el-hd-web-360p.mp4>

Πηγή: (https://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_el.html)

Ερωτήσεις

- Τι σκέψεις κάνεις βλέποντας αυτές τις εικόνες;
- Ονόμασε ό, τι βλέπεις;
- Υπάρχει κάτι ασαφές;
- Τι λεζάντα θα έβαζες σε κάθε εικόνα;
- Συνδέονται μεταξύ τους και πως;
- Θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε κατηγορίες; Αν ναι, σε ποιες κατηγορίες;

1. ...

2. ...
 3. ...
 4. ...
 ...
 5. Ποιο/Ποια κριτήριο/α χρησιμοποίησες για την κατηγοριοποίηση;
- .....
- .....

Βήμα 2ο. Συζήτηση στην ολομέλεια

- Ορίστε έναν εκπρόσωπο για να παρουσιάσει στην ολομέλεια τις απαντήσεις σας. Συζητείστε τις προτάσεις σας και διατυπώστε τις τελικές σας απαντήσεις.
- Ανατρέξτε στο συννεφόμελο που δημιουργήθηκε από τον καταιγισμό ιδεών και σκεφτείτε.
  - Ποια εικόνα θα μπορούσε να απεικονίσει κάποια από τις ιδέες σας;
  - Ποιες νέες ιδέες θα δίνετε για την «πολιτιστική κληρονομιά» μετά την παρατήρηση των εικόνων;

Βήμα 3ο. Συμπεράσματα

Ταξινομήστε τις προτάσεις σας στον παρακάτω πίνακα. Στη συνέχεια, επαληθεύστε τις υποθέσεις ανατρέχοντας στην ιστοσελίδα για το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (https://europa.eu/cultural-heritage/about_el.html)

Μορφές πολιτιστικής κληρονομιάς			
Υλική κληρονομιά	Άυλη κληρονομιά	Φυσική κληρονομιά	Ψηφιακή κληρονομιά

Εργαστήριο 2. Φύλλο εργασίας 2.
Κατανοώντας την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά

Δραστηριότητα 1.

Αρχαιολογικός χώρος Φιλίππων
Πηγή: ICOMOS (<https://www.icomos.org/fr/mediatheque>)

Εργαστείτε σε ομάδες και αναζητήστε τον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς στην ιστοσελίδα της UNESCO. Προτεινόμενες ιστοσελίδες: <http://unesco-hellas.org/> και <https://whc.unesco.org/fr/list/>.

Επιλέξτε ένα μνημείο, ελληνικό ή ξένο για να το παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Στόχος του κειμένου είναι να τους ενημερώσετε σχετικά με το μνημείο και να προσελκύσετε το ενδιαφέρον τους, να το επισκεφθούν εικονικά ή σε πραγματικό χρόνο, για να το γνωρίσουν καλύτερα.

Συμβουλευτείτε και τα κριτήρια που έχουν θεσπιστεί για την εγγραφή ενός μνημείου στον κατάλογο, για να στηρίξετε την επιχειρηματολογία σας (<https://whc.unesco.org/en/criteria/>).

Προτείνεται να δημιουργήσετε ένα συνεργατικό πολυτροπικό διαδραστικό κείμενο, όπως είναι οι διαδραστικές παρουσιάσεις, εικόνες, αφίσες, βίντεο, κ.ά.

Μόλις ολοκληρώσετε το έργο σας, θα το αναρτήσετε στον εικονικό πίνακα padlet και θα καλέσετε τους συμμαθητές σας να το σχολιάσουν ή και να το αξιολογήσουν, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που δίνει ο πίνακας.

Τέλος, ετοιμάζετε την παρουσίασή σας για την ολομέλεια, ενσωματώνοντας, αν χρειαστεί αλλαγές που προτείνονται στο σχολιασμό των συμμαθητών σας.

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Προτείνονται οι παρακάτω δραστηριότητες περιγραφικής αξιολόγησης:

1. Δραστηριότητες όπου κυρίαρχο ρόλο έχει ο μαθητής, όπως είναι: α) η αυτοαξιολόγηση, β) η ετεροαξιολόγηση και γ) ο ατομικός φάκελος (portfolio)
2. Δραστηριότητες με κυρίαρχο το ρόλο του εκπαιδευτικού, όπως είναι: α) η παρατήρηση και β) η συζήτηση.

Δραστηριότητα αυτοαξιολόγησης

Η αυτοαξιολόγηση επιλέγεται ως εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης, το οποίο μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη μάθηση και την ανάπτυξη εσωτερικών κινήτρων, αφού βοηθά το μαθητή να αναγνωρίσει τους επιδιωκόμενους στόχους, να συνειδητοποιήσει που βρίσκεται γνωστικά και να αναπτύξει στρατηγικές, για να γεφυρώσει αυτό το χάσμα, καθώς και να θέτει νέους στόχους.

Δραστηριότητα ετεροαξιολόγησης

Η ετεροαξιολόγηση προτείνεται με στόχο την ανάπτυξη κουλτούρας αξιολόγησης εκ μέρους των μαθητών/τριών. Να αναπτύξουν δεξιότητες αξιολόγησης, να αξιολογούν και να δέχονται την αξιολόγηση από τους συμμαθητές τους. Προτείνεται να αναλάβουν οι μαθητές/τριες την ετεροαξιολόγηση των μελών της ομάδας τους, χρησιμοποιώντας τα ίδια κριτήρια με την αυτοαξιολόγησή τους.

Η ετεροαξιολόγηση που προτείνεται στο εργαστήριο αυτό αφορά στη συνεργασία στην ομάδα.

Παρατήρηση

Η παρατήρηση θα βοηθήσει τον/την εκπαιδευτικό να κατανοήσει τη διαδικασία της μάθησης και τον τρόπο με τον οποίο συντελείται στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Έχει τη δυνατότητα να επισημάνει

- Ποια είναι η αλληλεπίδραση του μαθητή με την ομάδα.
- Ποια είναι η αλληλεπίδραση του μαθητή με το περιεχόμενο της μάθησης.
- Τι έχει μάθει κάθε μαθητής.
- Πώς το έχει μάθει.
- Τι τον κινητοποιεί.

Συζήτηση

Η συζήτηση αξιοποιείται, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές/τριες να διατυπώσουν υποθέσεις, να διευκρινίσουν, να αναλύσουν, να αξιολογήσουν, να αναστοχαστούν επίσης πάνω στη μάθησή τους, αλλά και να διασυνδέσουν τις προσωπικές εμπειρίες τους με το περιεχόμενο του εργαστηρίου, εκφράζοντας συναισθήματα, απόψεις και περιγράφοντας στάσεις και συμπεριφορές.

Επισυνάπτονται ενδεικτικά Φύλλα.

Φύλλα περιγραφικής αξιολόγησης

Φύλλο αυτοαξιολόγησης Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον

Τώρα που ολοκλήρωσα το εργαστήριο,

α) μπορώ:			
Να αναγνωρίσω τις διαφορετικές μορφές της πολιτιστικής κληρονομιάς			
Να εξηγήσω στους/στις συμμαθητές/τριες μου, γιατί ένα μνημείο αποτελεί «παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά»			
Να συνεργάζομαι με τους/τις συμμαθητές/τριες μου για ένα κοινό έργο <ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση πληροφοριών για ένα μνημείο • Παρουσίαση ενός μνημείου 			
Να αναρτώ σε ένα εικονικό πίνακα το έργο της ομάδας			
Να παρουσιάζω στην ολομέλεια το έργο της ομάδας μου			
Να αναζητώ πληροφορίες για ένα μνημείο της περιοχής			
β) γνωρίζω			
Τι μου άρεσε περισσότερο <ul style="list-style-type: none"> • Οι συνεργατικές δραστηριότητες • Οι ατομικές • Οι ψηφιακές • ... 			
Τι με δυσκόλεψε <ul style="list-style-type: none"> • ... • ... • ... • ... 			
Πως ξεπέρασα τις δυσκολίες μου <ul style="list-style-type: none"> • Με τη βοήθεια των συμμαθητών μου • Με τη βοήθεια του καθηγητή μου • 			
Έχω στόχο να βελτιώσω στα επόμενα εργαστήρια			

Φύλλο ετεροαξιολόγησης
Ανακαλύπτοντας την πολυμορφία της πολιτιστικής κληρονομιάς!

Τσέκαρε την απάντηση που σε εκφράζει περισσότερο.

Η ομάδα με την οποία συνεργάστηκες	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ
Συγκέντρωσε πληροφορίες σχετικά με το θέμα;				
Συνεργάστηκε για την παραγωγή του τελικού κειμένου;				
Άκουσε με προσοχή τις απόψεις σου;				
Υποστήριξε με επιχειρήματα τις απόψεις της στην ολομέλεια;				

**Εργαστήριο 1. Φύλλο Παρατήρησης
 Ανακαλύπτοντας την πολυμορφία της πολιτιστικής κληρονομιάς!**

Τάξη/Τμήμα: .....

Πρόγραμμα: .....

Εργαστήριο ... : .....

Ημερομηνία: .....

Κλείδα παρατήρησης												
ΟΜΑΔΑ 1	Μαθητής 1			Μαθητής 2			Μαθητής 3			Μαθητής 4		
Κριτήρια/Βαθμός επίτευξης	😊	😐	😞	😊	😐	😞	😊	😐	😞	😊	😐	😞
Συμμετέχει στη δραστηριότητα;												
Συνεργάζεται με τα άλλα μέλη της ομάδας του;												
Προτείνει ιδέες για το θέμα που επεξεργάζεται η ομάδα του;												
Οι ιδέες του είναι πρωτότυπες;												
Ακούει με προσοχή τις απόψεις/προτάσεις των συμμαθητών του;												
Κάνει ερωτήσεις που δείχνουν ότι έχει κατανοήσει τις θέσεις των άλλων;												
Υποστηρίζει/Παρουσιάζει με επιχειρήματα τις απόψεις του;												
Μπορεί να εκφράζει με επάρκεια τις σκέψεις του για ένα πρόβλημα;												
Παρουσιάζει πολύ καλά στην ολομέλεια το έργο της ομάδας;												
Σχόλια-Γενικές παρατηρήσεις												

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Portfolio
Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον

Εργαστήριο δεξιοτήτων	
Portfolio	
Μαθητή/Μαθήτριας	
Γράφω το όνομά μου	
Όνομα: Επώνυμο:	
Ζωγραφίζω τον εαυτό ή βάζω μία εικόνα που με εκφράζει	
<div style="border: 1px solid black; height: 200px; width: 100%;"></div>	
Γράφω μία λέξη ή φράση που να με εκφράζει	
<div style="border: 1px solid black; height: 60px; width: 100%;"></div>	
Τάξη/Τμήμα	
Ημερομηνία έναρξης	
Ημερομηνία λήξης	
<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>	

Εργαστήριο Τμήματος

Εικόνα εργαστηρίου²

Πηγή: ICOMOS (<https://www.icomos.org/fr/mediatheque>)

Στοιχεία του Εργαστηρίου

Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον
Υποθεματική	Παγκόσμια και Τοπική Πολιτιστική κληρονομιά
Τίτλος	Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον
Τι γνώριζα για το θέμα του εργαστηρίου;	
Τι καινούργιο έμαθα στο εργαστήριο;	
Πως το έμαθα;	
Ποιες δεξιότητες με βοήθησαν; <i>Π.χ. δεξιότητες ψηφιακές, συνεργασίας, επικοινωνίας, οργανωτικές δεξιότητες, κ.ά.</i>	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έμαθα; Σε τι θα με βοηθήσει;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη ...	

² Η εικόνα μπορεί να είναι δημιουργία μαθητών/τριών

Το επέλεξα γιατί ...	
Τι θα άλλαζα στο εργαστήριο για να γίνει ακόμη καλύτερο;	
Έχω στόχο να αναπτύξω περισσότερο τις δεξιότητες ...	

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης του προγράμματος

1. Στο σενάριο αξιοποιούνται μορφές περιγραφικής αξιολόγησης
  - A. Σωστό
  - B. Λάθος

2. Στην ετεροαξιολόγηση κυρίαρχο ρόλο έχει ο/η εκπαιδευτικός
  - A. Σωστό
  - B. Λάθος

3. Στην περιγραφική αξιολόγηση, ο εκπαιδευτικός έχει κυρίαρχο ρόλο
  - A. Στην ετεροαξιολόγηση και την παρατήρηση
  - B. Στην παρατήρηση και τη συζήτηση
  - Γ. Στην παρατήρηση και το portfolio του μαθητή

4. Στο σενάριο στοχεύει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας
  - A. Σωστό
  - B. Λάθος

5. Καλλιεργεί τις δεξιότητες 21ου αιώνα (4cs)
  - A. Σωστό
  - B. Λάθος